A°. 1835. N°. 88.

SURINAAMSCHE LETTERKUNDIG

Courant. Dagblad.

Dingsdag den 3den November.

PARAMARIBO.

NIEUWSTIJDINGEN.

Extracten uit de Nederlandsche Dagbladen tot en met 29 Augustus 1835.

Groot-Brittannie.

LONDEN, 23 Augustus.

In eene openbare bijeenkomst te Mary-lebone is een adres aan het lagerhuis gestemd, om te verzoeken dat de subsidiën geweigerd of in handen van door dat Huis benoemde Commissarissen gesteld mogen worden, tot dat het Hoogerhuis de maatregelen zal hebben aangenomen, die door het Gouvernement zijn voorgesteld.

De Lords hebben zich door soortgelijke bedreigingen, vroeger ook reeds ingewikkeld door den Kanselier van den Exchequer gedaan, niet laten afschrikken, maar in de zitting van maandag die artikelen der Iersche kerkwet, waarbij aan een gedeelte of het zoogenaamd overschot der kerkelijke inkomsten eene andere bestemming wordt gegeven, met eene groote meerderheid verworpen.

Na eenige woordenwisseling tusschen den hertog van *Cumberland* en lord *Brougham*, ging het Huis dien dag over tot de behandeling dier wet in committé. Die artikelen, welke eene andere wijze van heffing voorschrijven dan tot hiertoe heeft plaats gevonden, werden, ofschoon niet alleen met algemeen genoegen, aangenomen, maar tegen de overigen hebben zich inzonderheid de Bisschop van Londen en de graaf van *Haddington* ten sterkste verzet. Zeer uitvoerig betoogden die beide tolken der meerderheid, dat niet de leren in het algemeen, maar alleen eenige woelgeesten, hunnen wensch door deze wijzigingen zouden voldaan zien en dat de protestantsche geestelijken in dat Land, die nu reeds het vijfde gedeelte niet ontvingen van wat hun wettig toekwam, daardoor nog veel meer in hunne inkomsten besnoeid worden.

De opheffing van een aantal protestantsche parochien, die geen vijftig leden meer telden, was hun ook grootelijks tegen de borst, gelijk ook de bepaling, dat jaarlijks uit het reservefonds vijftig duizend ponden sterling zouden worden betaald, voor het godsdienstig en zedelijk onderwijs der ingezetenen, zonder onderscheid van geloofsbelijdenis. De graaf van *Haddington* voerde onder anderen aan, dat de nu voorgestelde onteigening eene inbreuk op regtmatige bezitting was, die de deur voor alle anderen opende; dat, daar het getal van vijftig belijders willekeurig was, men het later even goed tot honderd en meer kon bepalen en eindelijk verlangen, dat nergens meer protestantsche leeraars zouden bezoldigd worden waar de Roomsch-Catholijken de meerderheid der bevolking uitmaakten, terwijl hij geene reden zag, waarom hetgeene men nu voor Ierland wilde in vervolg van tijd ook niet op de overige deelen van het Rijk zou kunnen worden toegepast.

Ten gevolge van deze en soortgelijke overwegingen, hebben zich honderd acht en dertig leden tegen en slechts een en veertig voor de bedoelde artikelen verklaard.

Voor de stemming had lord *Malbourne* gezegd, dat hij en zijne vrienden de bedenkingen der oppositie reeds vroeger zoo uitvoerig wederlegd hadden, dat hij er niets meer had bij te voegen, maar alleen hunne Lordschappen wilde opmerkzaam maken op den toestand in welke zij de Iersche Geestelijkheid in het bijzonder en het Land in het algemeen zouden brengen, door de afkeuring van het ministerieël ontwerp. Men had volgehouden, dat hetgene bij dat ontwerp verbonden was twee onderscheide wetten moest uitmaken, hij verklaarden dat het, volgens alle voorschriften der gezonde rede en de uitspraak van het Lagerhuis, verbonden moest zijn en blijven, en dat hij daarom de geheele wet zou laten varen en haar niet aan de Gemeenten terug zenden, in eenen staat die deze verpligten zou haar nu geheel te verwerpen, zoowel wat den vorm als het beginsel betrof, wanneer de Lords de bewuste artikelen schrapten.

Ook in de wet de corporatien hebben hunne Lordschappen, bij het overzigt in committé, nog nieuwe en aanmerkelijke wijzingen gemaakt.

De hevige uitdrukkingen, welke men zich, inzonderheid in de groote bijeenkomst te Birmingham, jegens het Huis der Lords heeft veroorloofd, hebben lord *J. Russell* en verscheiden ministeriële leden maandag in het Lagerhuis aanleiding gegeven tot het aan den dag leggen hunner hoop, dat men, hoe ook in politieke gevoelens verschillende, niet op zou houden dat achtbaar staatsligchaam met verschuldigden eerbied te behandelen.

Men gelooft vrij algemeen, dat de aanvrage bij de Gemeenten, om toestemming tot aanwending der noodige geldmiddelen, op nieuw zal worden verschoven.

— In verscheiden iersche kerspelen zijn de protestantsche kerken door het volk opengebroken en al de kostbaarheden daaruit gestolen of vernield.

— Zondag zijn door een hevigen brand in het stadje Barnet verscheiden huizen en magazijnen in de asch gelegd, zoodat de schade op meer dat vijftig duizend ponden sterling wordt berekend.

— Het Portugeesch Ministerie scheen den 15 dezer nog zeer oneens over het zenden van een deel der geregelde troepen, tot bijstand der Koningin van Spanje. Er werd te Lissabon nu weder gesproken van eene echtverbindtenis van donna *Maria* met een Prins uit het huis van *Saxen-Coburg*.

— De Turksche gezant, *Achmet* pacha, blijft voortdurend talrijke uitnoodigingen aannemen. Vooral verdient het opmerking, als bewijs van wederzijdsche verdraagzaamheid en toenadering, dat hij den 16 dezer bij den Prelaat van Kloster-Neuburg, een der primaten van Oostenrijk, met zijn gevolg ter maaltijd geweest is en zich den wijn, in het gezelschap der hooge geestelijken, wel heeft laten smaken.

MENGELINGEN.

DE MENSCH.

Aan het hoofd der Schepping staat de Mensch als het verhevenste voortbrengsel der goddelijke almagt. Beschouwers der werken van den Almagtige! gij zinkt van bewondering weg bij het grootsch gezigt van dit goddelijke gewrocht; doordrongen van bewondering zoudt gij al deszelfs schoonheden willen uitdrukken; maar uwe zwakke stem beantwoordt niet aan de levendigheid uwer gewaarwordingen. Hoe toch zoudt gij krachtig genoeg die verbazende evenredigheid, welke in den Mensch heerscht kunnen uitdrukken?

Welke edele houding; welke trekken vol kracht en grootheid, wat hoofd zoo fraai met haar versierd; wat open en verheven voorhoofd; welke levendige en doordringende oogen, die de gewaarwordingen der ziel uitdrukken; wat mond, die den lach en het spraakvermogen in zich bevat; welke ooren, die de onderscheidene klanken opvangen; welke handen, die edele werktuigen, waardoor zoovele nuttige voortbrengselen het aanzijn verkrijgen; wat opene en hoe bevallig gevormde borst; welke edele en ongedwongene houding; welke beenen, die het ligchaam zoo smaakvol dragen; welke voeten eindelijk, die teedere, maar niet minder bewonderenswaardige grondslagen van het gansche menschelijke ligchaam!

Wanneer wij vervolgens tot het inwendige van dit heerlijke gebouw indringen, dan brengt het aantal van deszelfs deelen, deszelfs bewonderingswaardige verscheidenheid, zamenstelling, overeenkomst en verdeeling ons in eene verrukking, waaruit wij slechts ontwaken om ons te beklagen, dat wij niet verzadigd kunnen worden door de beschouwing van zoo vele wonderen.

Zoo is het ligchamelijke van den Mensch; maar hoeveel te meer zal dan de beschouwing van denzelven als verstandig wezen, onze verrukking gaande maken. Hij bezit eene redelijke en verstandige ziel, waardoor hij zijne gedachte vergelijkt, over dezelve oordeelt en overeenkomstig den uitslag dier beoordeeling handelt. De Mensch alleen geniet het edel spraakvermogen, hij bekleedt zijne denkbeelden met willekeurige teekenen en schept door dit voorregt een verband, waardoor hij in zijne verbeelding en geheugen eenen rijken schat van kennis verzamelt, en hierdoor deelt hij zijne gedachte en gewaarwordingen aan andere mede.

Nu eens bezingt hij met eene krachtige en welluidende stem de deugden eens helds; dan herschept zijn penseel een veracht doek in een verrukkelijk schilderstuk; hier bezielt hij, met beitel en graveerstift in de hand, marmer en metaal; daar neemt hij paslood en winkelhaak en bouwt zich prachtige paleizen; ginds ontdekt hij, door behulp van het mikroskoop, hetwelk hij zelf uitvond, nieuwe werelden en levende wezens in onzigtbare stofjes; dan eens dringt hij met den teleskoop door tot in de hemelen, en beschouwt alzoo de zon, maan en sterren, hij bepaalt derzelver loop, grootte en stand; dan weder zich aan het onderzoek van de verhe-

venste bespiegelingen der bovennatuurkunde overgevende, spoort hij de natuur, de betrekkingen en drijfveren der zielskrachten van de onderscheidene wezens na, ontdekt derzelver verbazende onderlinge overeenkomst, en alzoo derzelver verschillende volmaaktheden nagaande, ontwaart hij eene oneindige keten, die alle wezens omvat.

Niet minder schoon is het, den mensch zich op wetenschappen te zien toeleggen, waardoor hij in zijne behoeften voorzien wordt en zijne gemakken vermeerderen kan. De aarde, door zijne zorgen aangekweekt, verschaft hem dagelijks nieuwe vruchten; de hennep en het vlas verstrekken hem tot kleeding; het schaap laat aan hem zijne rijke vacht over, en de zijworm spint slechts voor hem zijne kostelijke spoel. Alle dieren zijn aan hem onderworpen, en zelfs de wildste bedeedigen hem niet straffeloos. Deze gebruikt hij tot voedsel, gene tot het torschen zijner lasten of tot het bebouwen zijner akkers, andere wederom dienen tot zijn vermaak, of zijne veiligheid; en eindelijk weet de Mensch zich eenen weg te banen over landen en zeeën, en door handel en zeevaart over de verste afstanden te zegepralen.

De voortreffelijkheid van den Mensch blinkt nog met vernieuwden glans door in de daarstelling der maatschappelijke zamenleving of staatkundige vereenigingen. Hier wordt deugd, eer, vrees en belang de bron van vrede, geluk en orde; hier ontwikkelen zich de verschillende geestvermogens van de leden dezer maatschappij; hier bloeijen de werktuigkundige en vrije kunsten; hier worden dichters, redenaars, geschiedschrijvers, geneesheeren, wijsgeeren, regtsgeleerden geboren, hier worden de dappere krijgslieden, die bewakers en vaste steunsels van den Staat, gevormd; hier eindelijk ontwikkelt en veredelt zich de vriendschap, die trouwe gezellin van ons leven, die deelnemende troosteres onzer droefheden, de ziel van ons genoegen.

Een laatste trek van de grootheid des Menschen en van zijne verhevenheid boven de andere wezens is de omgang met zijnen Schepper door de Godsdienst. Door de grootste onwetendheid omgeven, kent geen dier de hand, die hem schiep; het geniet zijn bestaan, doch kan den Schepper zijns levens niet bevatten. De Mensch alleen verheft zich tot zulk een goddelijk denkbeeld, en voor den troon van den Almagtigen nedergeknield, aanbidt hij met den grootsten eerbied en de levendigste dankbaarheid de onuitsprekelijke grootheid van Hem, die hem het aanzijn schonk. Als het gevolg van de voortreffelijke vermogens, waarmede de Mensch is verrijkt, wil God zich aan hem openbaren en hem als eenen vader op de wegen des geluks geleiden. In de verschillende wetten, die hij van tijd tot tijd van den Alwijze ontving, vindt hij zijnen leidraad op het pad naar de Eeuwigheid.

PUBLIEKE VEILINGEN.

Ten [illegible] Weeskamer, Curatele en Onbeh. Boedels Kamer.

Veiling, den 30 October 1835.

1.) Een HUIS en ERF, aan de Maagdenstraat, La. D. No. [illegible] f[illegible] — L. L. Braam.

2.) Een HUIS en ERF, aan de Steenbakkerijstraat, La. D. No. [illegible] f2,925. — A. C. Schut. — Beide aankomende den Boedel N. L. Braam.

3.) Een ERF en GEBOUWEN, aan de Zwartenhovenbrugstraat, La. D. No. 303; aankomende den Boedel Rosetta van Directie. — Niet geveild.

4.) Een [illegible] ERF, aan de [illegible], La. D. No. 159; aankomende den Boedel C. E. [illegible]; f[illegible] — De wed. Venus van Meijer, voor hare [illegible] [illegible].

5.) [illegible] ERF en GEBOUW, aan de [illegible], La. D. No. [illegible] aankomende den Boedel [illegible] [illegible] f[illegible] — Elisabeth [illegible].

6.) [illegible] HUIS en ERF, aan de [illegible], La. D. No. [illegible]; aankomende den Boedel J. H. van [illegible] [illegible] geveild.

GEBOORTE-, STERFGEVALLEN, ENZ.

Van den 17den tot en met den 31sten October zijn in de burgerlijke Stand ingeschreven, als:

BEVALLEN:

Rebecca David Sanches, echtgenoot van Isaac Bromet, dochter. — Sallij Marie Gomperts, dochter. — Johanna Wilhelmina Müller, echtgenoot van Hendrikus Thomotheus Scheen, dochter — Georgina Catharina Coeterus, dochter. Jacoba Elisabeth Pommerenschen, echtgenoot van John James Duncan, dochter. — Francina Rosamilla Harrod, zoon. Susanna Elisabeth Vriesde, dochter. — Johanna Jacoba de la Rivierre, dochter. — Johanna Elisabeth Pardo, dochter. Servia van Muller, dochter. — Johanna Wilhelmina Mack, echtgenoot van George Christiaan Hampé, zoon.

LEVENLOOS GEBOORTE:

Venus Cramer. — Elisabeth van Becker.

OVERLEDEN:

Coenraad Samuel Gerholdt, oud 26 jaren. — Elisabeth Josephina Mackerdemer, oud 48 jaren. — Eduard Charles Mitschel, oud 29 jaren. — Georgina Johanna, dochtertje van V. W. de Villeneuve en C. L. Serres, oud ruim 5 jaren. — Johannes Leonardus Potgieter, oud 39 jaren. — Charlotte van Eva van Samson, oud 99 jaren. — Charles James Scheridan, oud 40 jaren. — Johan Daniel Louis de Leon, oud circa 46 jaren. — Frederica Johanna Charlotte Waakhuijsen, oud 21 jaren en 21 dagen.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 31sten October, het Schip *de Jonge Arie*, Kapt. L. Hus, van Rotterdam, hebbende 52 dagen reis.

Idem, de Engelsche Brik *Esther*, Kapt. Wm. Jump, van St. Andreus (Noord-Amerika.)

Idem, de Koloniale Schooner *Henriette Elisabeth*, Kapt. F. C. Nahlop, van Berbice en Nickerie; Passagiers: de Heeren RETEMEYER, Echtgenoot, 2 Kinderen en 3 Bedienden, en D. VAN LENNEP CAMP.

UITGEKLAARD.

Den 26sten, de Nd. Am. Brik *Cadet*, Kapt. E. Babson; lading: 246 vaten Melassie.

Den 30sten, de Nd. Am. Brik *Shamrock*, Kapt. Joseph Proctor Jr., lading 156 vaten Melassie. Beide naar Gloucester.

ADVERTENTIEN.

(39495) Op heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, daar het den Heer van leven en dood behaagd heeft, mijne hartelijke geliefde Dochter, FREDERICA JOHANNA CHARLOTTE WAAKHUIJSEN, in den jeugdigen ouderdom van 21 jaren en 21 dagen, in zijne Heerlijkheid tot zich te roepen. — Elk Moederhart zal ligtelijk kunnen beseffen, hoe treffend dit verlies voor mij is, dan ik wensch in den wil van den Hemelschen Vader te berusten, en niet bedroefd zijn als dezulken die geene hoope hebben, vertrouwende haar eenmaal weder te zien in die Gewesten, waar geene scheiding meer zal plaats hebben.

Paramaribo, den 31 October 1835.

J. M. H. VAN DEN EIJCK.

(41167) De bij vorige Couranten geadverteerde verkoop van de Plantaadje *MONTRESOR*, met de daaraan verbondene *SLAVEN*, enz., enz., zal alsnu voortgaan op aanstaande Woensdag den 4den November, des namiddags 4 uren, door- en ten huize van den Vendumeester M. A. KEIJSER.

Alsmede een [illegible] riems *TENTBOOT* met toebehooren en een *KOFFIJ-BREEK-MOLEN*.

Voorts een [illegible] riems *TENTBOOT*, behoorende aan den Boedel Weduwe D. BUTTNER geb. RAPOT.

(41167) **TE KOOP,**

op favorabele conditien:

Het ERF, op den hoek van de *Gravem- en Noorder Kerkstraten*, bekend onder L.a B. N.o 39, voorzien van een ZIJGEBOUW, STEENEN KEUKEN, dito PUT en REGENBAK; alsmede een bekwame METSELNEGER. Iemand hierop reflecterende, adressere zich bij

COMVALIUS & C.o

(39496) De ondergeteekenden verhuist zijnde en thans woonachtig aan de *Waterkant*, allernaast de Heeren M. & S. A. WITTERING, bieden te koop aan, de volgende Goederen, aangebragt per het Schip *de Jonge Arie*, Kapt. L. Hus, als:

Boter; Edammer Kazen; Aardappelen; Ajuin; Hammen; gerookt Vleesch; Broodsuiker; beste roode Wijn in kisten; oude Hermitage dito; Coti-Roti dito; extra qualiteit Champagne dito; dubbeld Princessewit Bier; Seltserwater; witte wijn Azijn; Hoepels voor Suikervaten; Mopsteenen; Kalk en Cement. — Alsmede een generaal assortiment van Plantagie-Uitdeelings Goederen; Neteldoek; Calico; Gingham enz.

EN IN VOORRAAD:

Extra Port- en Tenerif Wijn; London Porter; Burton-Ale; Vischsausen in soorten; Bristol Tripe; versche Zalm; dito Oesters; Engelsche Kaas; Gort in vaatjes; Engelsche Zeep; aangemaakt en droog Witlood; Spaansch en Vriesch Groen; Lijn en Patent Olie; Glas- en Aardewerk; een assortiment van IJzerwaren; Koper- en Blikwerk; waaronder gereedschappen voor onderscheidene handwerken.

Paramaribo, 2 November 1835.

JOHN GARDNER & Co.

(39453) Aangebragt per het Schip *de jonge Arie*, Kapt. L. Hus, en te bekomen bij

JACOB GOMPERTS,

in de *Watermolenstraat*:

Rosa Medoc in halve vaten en in kisten; Likeur in halve flesschen; Brandewijn; roode Aalbessen Jenever; Boter; Hammen; vaatjes Worst en Rolpens; manden Pijpen; vaatjes Rookspek; dito Vleesch; Hoeden; Sigaren; Tongen; Saucijs de Bologne; Uijen; Bloemkool; Snij- en Spercieboonen; Soepgroentens; Andijvie Kropsalade; Touwwerk; Kalk en Cement; Haver, enz.

(37407) Op gisteren nacht, is uit de Tuin van de ondergeteekende GESTOLEN: een groot rood koperen *WASCHKETEL*. Die daarvan eenige aanwijzing doen kan, zal *genereus* beloond worden.

Paramaribo, 2 November 1835.

H. V. MULLER.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het Schip *Elisabeth*, Kapt. J. H. Brand. — Adres bij *Gebrs. Reijne.*

Het Schip *Susanna Maria*, Kapt. C. Bruggelberg qq. — Adres bij *L. D. J. van Bommel.* — Sluit 5 November.

Het Schip *Leonidas*, Kapt. B. H. Corbieren. — Adres bij *L. D. J. van Bommel.*

Het Schip *Suriname*, Kapt. R. van der Meij. — Adres bij *J. L. Gallée.* — Sluit 15 November.

Het Schip *Astrea*, Kapt. J. A. de Lang. — Adres bij *J. L. Gallée.* — Sluit 25 November.

Het Schip *Jeannette*, Kapt. T. Bakeman. — Adres bij *M. M. Gaviel.*

Het Schip *Rancke*, Kapt. I. J. Olmann. — Adres bij *C. Hoeltje.*

Het Schip *Catharina*, Kapt. K. H. Hilken. — Adres bij *Degenhardt en Kramer.*

Naar Rotterdam:

Het Schip *Nugget*, Kapt. A. Alders. — Adres bij *J. M. Samson.*

Naar Boston:

De Nd. Am. Brik *Spartan*, Kapt. R. G. Stanwood. — Adres bij *J. M. Samson.*

De Nd. Am. Brik *Telegraph*, Kapt. S. Blanchard. — Adres bij *J. M. Samson.*

Ter Drukkerij van FUCHS & C.o